



Opóźniony rozwój mowy

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Wydział Lekarsko-Stomatologiczny
Kierunek studiów	Logopedia ogólna i kliniczna
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	I stopnia
Forma studiów	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Logopedii i Emisji Głosu, Centrum Logopedyczne IPS UW, 02-927 Warszawa, ul. Karowa 20
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. Olga Jauer-Niworowska
Koordinator przedmiotu	Dr Kmila Potocka-Pirosz
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Dr Marlena Kurowska
Prowadzący zajęcia	Dr Marlena Kurowska

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	II rok, II semestr	Liczba punktów ECTS	0,90

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
wykład (W)	15	0,6
seminarium (S)		
ćwiczenia (C)		
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)	7	0,3
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	<i>Poznanie różnic pomiędzy opóźnionym a zaburzonym rozwojem mowy i języka.</i>
C2	<i>Poznanie podstawowych metod i narzędzi diagnozowania dziecka z objawami opóźnień w tym zakresie</i>
C3	<i>Poznanie podstawowych metod stymulowania rozwoju mowy i języka u dziecka z opóźnieniami w tym zakresie.</i>

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
--------------------------	-------------------

Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:

W1	wybrane teorie akwizycji języka w ontogenezie oraz wybrane terminy i pojęcia odnośnie do rozwoju mowy dziecka;
W2	wczesne uwarunkowania rozwoju mowy o charakterze biologicznym i środowiskowym;
W3	wiadomości dotyczące zaburzeń i opóźnień w rozwoju systemu językowego i mowy, zna podstawowe klasyfikacje zaburzeń mowy i opóźnień jej rozwoju;
W4	ma pogłębioną wiedzę na temat objawów językowych i pozajęzykowych charakterystycznych dla opóźnionego rozwoju mowy; zaburzonego rozwoju mowy (dyslalia)
W5	ma pogłębioną wiedzę o metodach zapobiegania niepożądanym zjawiskom w procesie przyswajania mowy i języka

W6	różne podstawowe metody i techniki diagnostycznych badań logopedycznych w przypadku podejrzenia opóźnionego rozwoju mowy
----	--

Umiejętności – Absolwent potrafi:

U1	wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu językoznawstwa, psycholingwistyki, psychologii, pedagogiki i logopedii oraz medycyny do formułowania ocen i sądów dotyczących mowy, poziomu jej rozwoju i zaburzeń, programowania postępowania terapeutycznego itp.; umie samodzielnie zdobywać informacje i rozwijać umiejętności, korzystając z różnych źródeł (w języku polskim i językach obcych) oraz nowoczesnych technologii
U2	charakteryzować uwarunkowania rozwoju osobniczego człowieka;
U3	opisywać właściwości mowy dziecka w określonym okresie jego rozwoju;
U4	organizować w sposób świadomy, systematyczny i planowy zajęcia dydaktyczne (logopedyczne)

Kompetencje społecznych – Absolwent jest gotów do:

K1	respektowania prawa pacjenta, konstruktywnego komunikowania się z pacjentem, jego rodziną oraz zespołem terapeutycznym
K2	współdziałania i pracowania w grupie różnych specjalistów, przyjmując w niej różne role
K3	dostrzegania, poprawnego analizowania i pomagania w skutecznym rozwiązywaniu trudności emocjonalno-społecznych pacjentów z zaburzonym lub opóźnionym rozwojem mowy;

5. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
wykład	Zróżnicowanie zaburzonego i opóźnionego rozwoju mowy Definicje i klasyfikacje opóźnionego rozwoju mowy Etiologia i objawy opóźnionego rozwoju mowy. Diagnoza opóźnionego rozwoju mowy. Narzędzia diagnostyczne – m.in. inwentarze rodzicielskie: IRMiK, KIRMiK; OTS-R. Formy diagnostyczne m.in. proste opóźnienie rozwoju mowy, opóźnienie rozwoju mowy, SORM. Zasady i etapy usprawniania logopedycznego dzieci z opóźnionym rozwojem mowy i języka. Ilustracje filmowe.	W1, W2, W3, W4, W5, W6; U1, U2, U3, U4; K1, K2, K3

6. LITERATURA

Obowiązkowa

Dilling – Ostrowska E. (1982) "Rozwój i zaburzenia mowy u dzieci w zależności od stopnia dojrzałości układu nerwowego". [w:] red.J.Szumaska „Zaburzenia mowy u dzieci”, Warszawa.

Emiluta – Rozya D. (2002) „Projekt „Badania mowy” Ireny Styczek jako pierwowzór logopedycznego postępowania diagnostycznego”, Szkoła Specjalna nr 3.

Emiluta-Rozya D. (2007) Opóźniony rozwój mowy a opóźnienie rozwoju mowy, Poradnik Językowy nr. 8, s.54-65.

- Emiluta-Rozya D. (2008) "Madyfikacja zestawienia form zaburzeń mowy H. Mierzejewskiej i D. Emiluty-Rozya, [w:] J. Porajski-Pomsta (red.) Diagnostyka i terapia w logopedii, , Elipsa, Warszawa.
- Emiluta-Rozya D. (2013) "Całościowe badanie logopedyczne z materiałem obrazkowym". Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa.
- Fonitria kliniczna (1992) (red.) Pruszewicz A., PZWL, Warszawa
- Gałkowski T. i Jastrzębowska G. (red.) (1999) „Logopedia. Pytania i odpowiedzi.” Podręcznik akademicki, Uniwersytet Opolski, Opole.
- Grabias S. (1994) „Logopedyczna klasyfikacja zaburzeń mowy”, Audiofonologia T. VI Warszawa – Lublin.
- Grabias S. (2001) „Perspektywy opisu zaburzeń mowy”, [w:] „Zaburzenia mowy”. (red.) Grabias S., Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin.
- Haman E., Fronczyk K, Łuniewska M. (2012), Obrazkowy Test Słownikowy – Rozumienie, Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych, Gdańsk.
- Herzyk A. (1993) „Mózgowa organizacja języka w ontogenezie. Ujęcie neuropsychologiczne”, Audiofonologia T.V., Warszawa-Lublin.
- Kaczmarek B. (1993) „Mowa a kształtowanie się asymetrii mózgowej”. [w:] Scholasticus 4-5, Linea, Wrocław-Lublin.
- Knobloch – Gala A. (1990) „Asymetria i integracja hemisferyczna a mowa i niektóre jej zaburzenia”, Uniwersytet Jagielloński, Kraków.
- Krasowicz-Kupis G. (2012) „SLI i inne zaburzenia językowe”, GWP, Sopot
- Kurowska M. (2012) „Rozwijanie aktywności werbalnej jako działanie diagnostyczno-usprawniające”[w:] Interwencja logopedyczna. Zagadnienia ogólne i praktyka, red. Porajski-Pomsta J, Przybysz-Piwko M., Elipsa, Warszawa, s. 101-113.
- Kurowska M. (2017) „Opóźnienia w rozwoju mowy a afazja rozwojowa w praktyce logopedycznej”, „Poradnik Językowy”, z.6, s. 15-26.
- Kurowska M. (2017) „Rola rodzica w procesie stymulacji mowy dziecka z opóźnionym rozwojem mowy”, [w:] Forum Logopedy, nr 22, Forum Media Polska, s. 23-27.
- Kurowska M., Zawadka J. (2017) „Rozwijanie słownictwa u dziecka z opóźnionym rozwojem mowy. Przykłady logopedycznego oddziaływania terapeutycznego”, [w:] „Język i komunikacja-perspektywa lingwistyczna i logopedyczna” red. M.Kurowska, J. Zawadka, Elipsa, Warszawa, s. 179-193.
- Leonard L. (2005) „SLI- Specyficzne zaburzenia rozwoju językowego”, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.
- Logopedia.(2008) „Standardy postępowania logopedycznego” T.23, Lublin
- Mierzejewska H., Emiluta – Rozya D. (1998) „Propozycja modyfikacji projektu „Badania Mowy” Ireny Styczek”, Logopedia 25, Lublin.
- Mierzejewska H., Przybysz - Piwkowa M. (1997) „Rozważania na temat terminologii logopedycznej”. w: „Rozwój poznawczy i rozwój językowy dzieci z trudnościami w komunikacji werbalnej”. Materiały z konferencji . Wydawnictwo DiG, Warszawa.
- Paluch A., Drewniak-Wołosz E., Mikosza L. (2003) „Afa-Skala. Jak badać mowę dziecka afatycznego?”, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.
- Pruszewicz A. (1992) (red.) Foniatria kliniczna. PZWL. Warszawa
- Przybysz – Piwkowa M. (1993) „Jak pomóc dziecku z trudnościami w komunikacji werbalnej w poznawaniu morfologii języka”, Uniwersytet Gdański , Gdańsk.
- Pużyński S., Wciórka J. (red. przekładu) (1997) „Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne”. Kraków-Warszawa.
- Rodak H., Nawrocka D. (1993) „Od obrazka do słowa. Gry rozwijające mowę dziecka”. WSiP, Warszawa.

Smoczyńska M.(2012) Opóźniony rozwój mowy a ryzyko SLI: wyniki badań podłużnych dzieci polskich, [w:] Interwencja logopedyczna. Zagadnienia ogólne i praktyka. (red.) Porayski-Pomsta J., Przybysz-Piwko M., Elipsa, Warszawa.

Smoczyńska M., Haman E., Czapewska E., Maryniak A., Krajewski G., Banasik N., Kochańska M., Łuniewska M. (2015), Test Rozwoju Językowego TRJ, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.

Smoczyńska M., Krajewski G., Łuniewska M., Haman E., Bulkowski K., Kochańska M. (2015) „Inwentarz Rozwoju Mowy i Komunikacji (IRMIK). Słowa i Gesty. Słowa i Zdania . Podręcznik, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.

Szeląg E. (1996) „ Różnice indywidualne a mózgowo mechanizmy mowy. Przegląd badań własnych.”, Logopedia nr 23, Lublin.

Stecko E. (2009) „Sprawdź jak mówię – karta badania logopedycznego z materiałami pomocniczymi.”

Weitzman E., Greenberg J. (2014) „Razem uczymy się mówić. Przewodnik dotyczący wspomaganie rozwoju językowego dla opiekunów i nauczycieli przedszkolnych”, Harmonia, Gdańsk.

Zaleski T.(1992) „Opóźniony rozwój mowy u dzieci”, PZWL, Warszawa.

Uzupełniająca

Krasowicz-Kupis G. (2012) „SLI i inne zaburzenia językowe”, GWP, Sopot

Zalewska M. (1998), „Dziecko w autoportrecie z zamalowaną twarzą. Psychiczne mechanizmy zaburzeń rozwoju tożsamości dziecka głuchego i dziecka z opóźnionym rozwojem mowy”, Warszawa.

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Np. A.W1, A.U1, K1	<i>Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.</i>	<i>Np. próg zaliczeniowy</i>
W1, W2, W3, W4, W5, W6; U1, U2, U3, U4;K1, K2, K3	<i>Zaliczenie pisemne – pytania zamknięte i otwarte</i>	Odpowiedź na pytania – uzyskanie min. 60 % ogólnej punktacji.
W1, W2, W3, W4, W5, W6; U1, U2, U3, U4;K1, K2, K3	<i>Zaliczenie pisemnych zadań</i>	Rozwiązanie zadań na poziomie min. 60 % ogólnej punktacji.
	Obecność na wykładach, systematyczny i aktywny udział w ćwiczeniach	Obecność jest obowiązkowa (dopuszczalna jedna nieobecność).

8. INFORMACJE DODATKOWE

Kryteria oceniania:

Esej pedagogiczny na temat inspirowany tematyką wykładów (praca w parach lub w zespołach trzyosobowych)

Studenci otrzymują 16 zagadnień podzielonych na 4 grupy po 4 tematy w każdej i opracowują podczas pisemnego zaliczenia po jednym zagadnieniu z każdego tematu, czyli w sumie 4 tematy. Kryteria oceniania:

-zgodność tekstu z problematyką przedstawioną z zagadnieniami tematycznych

Załącznik nr 2 do zarządzenia nr 183/2023 Rektora WUM z dnia 13 września 2023 r.

Załącznik nr 3 do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów kształcenia stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 91/2014 Rektora WUM z dnia 22.12.2020 r. zm. zarządzeniem nr 42/2020 Rektora WUM z dnia 5.03.2020 r oraz nr 101/2023 z dnia 28.04.2023.

- logiczna i uporządkowana merytorycznie struktura wypowiedzi
- problemowe ujęcie zagadnień
- poprawność językowa (stylistyczna i ortograficzna)

ocena	kryteria
2,0 (ndst)	Więcej niż 2 dopuszczalne nieobecności lub/i niezaliczenie kolokwium lub/i nienapisanie eseju
3,0 (dost)	Nie więcej niż 2 nieobecności na wykładzie, ...
3,5 (ddb)	Nie więcej niż 2 nieobecności na wykładzie, ...
4,0 (db)	Nie więcej niż 2 nieobecności na wykładzie, ...
4,5 (pdb)	Nie więcej niż 2 nieobecności na wykładzie, ...
5,0 (bdb)	Nie więcej niż 2 nieobecności na wykładzie, ...

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich